

Na samom pocetku rata. Kada je malo ko mislio o Cerskoj. Mi smo mislili. Kada bi zarobili, od neprijatelja, nesto od naoruzanja, sakrili bi ga i poslali, po onima koji bi isli u Cersku. Slali smo i rucne bacace. Oni su im bili prijeko potrebni, za unistavanje neprijateljskih tenkova i drugih oklopnih vozila. Da smo mogli pomogli bi i vise. I mi smo kuburili sa naoruzanjem i opremom.

Dobijali smo stalno informacije o teskom stanju u Cerskoj. Imali smo svoje veze i kurire, za koje je malo ko znao. Tesko je bilo naci povjerljivoga kurira. Sumnjalo se u svakoga. Svako je imao nekoga u logoru. Ko zna ko je i od koga bio ucijenjen. Neki su bili za odlazak u Cersku i nastavak ratovanja tamo. Neki nisu. Preovladalo je misljenje, da im vise mozemo ovako pomoci. U Cerskoj ima dovoljno boraca. Nejma naoruzanja i municije. Kako je nasa komanda saznala, da saljemo oruzje u Cersku ne znam. Trazili su od nas da prijavimo svo zarobljeno naoruzanje. Mi smo nastavili po svom.

Sa zbornikom cetom smo bili rame uz rame u svakoj akciji. Pomagali smo jedni drugima, kad je trebalo. Komsije smo. Vjerovali smo jedni drugima.

Dobismo jos jedan zajednicki zadatak. Treba napraviti koridor za izvlacenje zena i djece iz Cerske. Na nas je cekalo oko 5 000 djece i zena. Tako su nam rekli. Koliko je zaista bilo djece i zena, ne znam.

Idemo pjeske. Vodice nas vodi nepoznatim putem. Mi znamo, jedino, da idemo iz pravca Kalesija ka Zvornickoj teritoriji. Idemo preko nekih gudura. Idemo oprezno. Niko ne zna gdje bi mogli naici na neprijatelja.

Put tezak i naporan. Prolazimo kroz mjesta za koja nikada nismo ni culi. Nije ni vazno. Bitna je borba za svaki pedalj Bosne. Treba izvuci zene i djecu iz Cerske. To je bitno. Bice Ceranskim borcima lakse. Neki su mislili i da ce ti borci napustiti Cersku, kad im se zene i djeca izvuku. Bilo je i takvih. Bilo je i onih koji su ostavljali, zene i djecu u Cerskoj, a oni pobjegli prema Tuzli.

Iscrpljeni smo od dugog puta stigismo na odrediste. Selo Nezuk. Spremili nam jelo (ne sjecam se vise, rucak ili veceru), grah. Grah nije za jelo. Zvece graske po tanjirima. Zbijali smo sale sa grahom. Bio bi dobar za punjenje pusaka. Treba nam municije. Pojedosmo hljeb i krenusmo u neki zaseok. Tu ce nas smjestiti. Umorni, polijegasmo gdje je ko nasao mjesta. Jedino niko nije spavao u cenifi. Prenocismo.

Sutradan se rastrkasm po selu. Gledamo gdje smo. Primijetih da nas mjestani, malo cudno gledaju. Ne znam zasto. Desavalo nam se da nas ljudi napadaju, kada dodjemo u neki kraj. Govorili su nam. - Idite! - Donijecete nam rat. - Zbog vas ce cetnici i nas napasti.

Kao da se rat donosi u findzanu. Mozda u tanjiru. Mozda u tevsiji. Nismo se osvrtali na to. I mi smo razmisljali kao oni. I mi smo mislili da ce nas rat mimoici. Nasa je nesreca sto smo vjeciti granicari na Drini, pa nas cetnici pokolju, a drugi na nasoj sudbini vide sta se Bosni sprema. Nama je bilo jasno, sta trebamo raditi. Shvatice i oni da se treba boriti. To je jedino ispravno i jedini izlaz iz nastale situacije.

Ne dobijamo nikakvo naredjenje, niti imamo kontakta sa Komandom. Nista nam nije jasno. Treba izvrstiti izvidjanje terena. Gdje su cetnicke linije? Mjestani sela, nejmaju uspostavljenu liniju odbrane. Kojim pravcem napasti? Kako uspostaviti vezu sa borcima iz Cerske, koji su na drugoj strani. Bojimo se da ne dodjemo u situaciju da jedni druge napadnemo. Da se izmedju sebe poubijamo. Sta raditi sa zenama i djecom, ako ih izvucemo? Gdje ih dovesti? Gdje ih smjestiti? Mnogo pitanja bez odgovora.

Cijeli dan nismo nista jeli. Mjestani ce nam spremi veceru. Ulazimo po grupama u kucu. Neka prvi jedu vojnici. Mi cemo kasnije. Sjedosmo i mi za siniju. Ostalo hljeba i luka. Nije bitno. Samo da utolimo glad. Donesose nam vruc hljeb. Domaci. Mirise lijepo. Vrelog ga razlomismo. Kora pecena, u nutra tijesto. Samo ga vatra obletila. Uzesmo malo korice i luka. Pojedoh to vani. Nije

bilo dovoljno kuhanja za sve.

Jos jedan dan u Nezuku. Nikakvih informacija, ni naredjenja od Komande. Cekamo... Prodje i podne. Stigose Efendic i Fidahic. Naredise nam na brzinu, da pokupimo vojsku i da se vratimo nazad. Akcija se odgadja.

- Krivi su Zvornicani. - Njihov komandir cete otisao u Sapnu, po neke karte.

- Mi smo da se ide u akciju bez njega. - Moze ga zamijeniti njegov zamjenik.

- Ne!

Odose.

Ljuti smo. Trazimo zvornicke komandire. Nadjosmo i njihovog komandira cete. Cudno. Odkud on? Rekosmo im sta nam je Efendic rekao. Ljut i komandir Zvornicke cete.

- Nisam isao u Sapnu. - Cijelo sam vrijeme ovdje. - To je laz.

Ni njemu nije nista jasno.

Postrojismo vojsku. Rekosmo im da idemo nazad, u Kalesiju. Kad smo posli, mjestani Nezuka zaklase tele. Ne znam je li bilo nama namijenjeno. Neki im i prigovorise.

Idemo nazad istim putem kojim smo i dosli. Okrenuh se na nekom uzvisenju. Pukla Bosanska brda, ispred mene. Tamo u daljini je Udrc. Strazari nad Cerskom. Sto ne krenusmo u akciju? Sto poslusasmo Komandu? Moramo! Vojnici smo. Pred ocima mi djeca i zene Cerske. Ceranski borci budno ih cuvaju. Scucureni po sumarcima. Cekaju! Cekaju i pitaju se ko ce prvi stici do njih. Mi lili cetnici. Ne znaju da mi sigurno necemo. Cekaju na nas. Cekaju na svoje spasioce. Nikako da im okrenem ledja i krenem dalje. Izdamosmo ih. Iznevjerismo. Sa nasim odlaskom, njihove nade u spas su pokopane. Sta li ce reci, kad im se kaze da se vrata u Cersku? Hoce li nas prokleti? Mozda ce nas samo opsovati.

Uzdahnuh. Okrenuh se i nastavih put. Gusi me u prsima. Tesko disem. Na ledjima mi hiljade ociju. Hiljade nevinih djecijih pogleda. Hiljade ociju koje mole: "Ne ostavljajte nas. Pomozite nam. Vratite se." Hiljade pogleda na ledjima koja ih izdadose. Umjesto da mi gledaju, u prsa. U prsa junacka, kako hrabro jurisaju na neprijatelja, za njihov spas. Ja ih izdadoh. Posramljen oborih pogled. Noge tesko idu naprijed. Teski koraci. Nikako naprijed. I srce i noge bi nazad. Pokusah skrenuti misli na drugu stranu. Gledam prirodu. Ne vidim je. Hiljade djecijih ociju su sad ispred mene. Mole me, suzne oci djecije: "Ne idi Semso. Ne ostavljaj nas. Vrati se." Hiljade ociju... Placu..... Mole.....

Pravu istinu saznadosmo kasnije. Istinu o nasem povlacenju. Istinu, o izdaji djece. Djece, koja su nas cekala. Istinu, o pokopanom djecijem nadanju. Istinu, o sramnoj odluci.

Da smo to znali odmah. Ne bi krenuli nazad. Krenuli bi u napad, pa kako bude.

Istina je, da su Tuzlanski politicari izdali djecu Cerske. Istina je da su oni rekli:

- Ko ce i gdje smjestiti i hraniti tolike izbjeglice?

PLBiH.ORG